

ගල්මඩුව රජමහා විහාරයේ විහාරගෙය ආශ්‍රිතව වර්තමානයේ දක්නට ලැබෙන භායනකාරක පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එස්.එන්. කංකානම්ගේ

පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය

Sasanthi99@gmail.com

මුඛ්‍ය පද - ස්මාරකය, භායනකාරක, ගල්මඩුව රජමහා විහාරය

හැඳින්වීම

යම් යම් සාධක නිසා දුර්වල තත්ත්වයට පත්වන පුරාවස්තුවක් නැතහොත් ස්මාරකයක් පවතින තත්ත්වයෙන් මුදවාගෙන දීර්ඝ කාලයක් පවත්වා ගැනීමට විවිධ මැදිහත් වීම් සිදු කිරීම සරලව සංරක්ෂණය ලෙස සරලව හඳුන්වාදිය හැකි වේ. ඒ අනුව අතීත දායාද වන උරුම අනාගත පරපුර වෙනුවෙන් රැකගනිමින් පවත්වා ගෙන යාම උදෙසා අදාළ උරුමයන් විනාශ වීමට බලපාන භායනකාරක හඳුනා ගනිමින්, ඒවාට ගැලපෙන ප්‍රතිකර්ම හඳුනා ගනිමින් ඒවා සංරක්ෂණය කිරීම වැදගත් වේ. ඒ අනුව සංරක්ෂණ මැදිහත්වීම් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ ඒවායෙහි විවිධ භායනකාරක දැක ගත හැකි බැවිනි. එම භායනකාරකයක නිසා අදාළ ස්මාරක දුර්වල වී, ඒවා විනාශ වීමේ වේගය වැඩි කරති. ස්මාරකය භායනය වීම උදෙසා පාරිසරික, භෞතික, රසායනික මෙන්ම ජීව විද්‍යාත්මක සාධක බලපායි. ගල්මඩුව රජමහා විහාරය යනු මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ අංක 638 ගල්මඩුව ග්‍රාම නිළධාරී වසමේ නත්තරම්පත ගම්මානය තුළ පිහිටි පෞරාණික ස්මාරකයක් වන අතර මෙම ස්මාරකය විනාශ වීම සඳහා ද විවිධ වූ භායනකාරක බලපෑම් සිදු කොට ඇති අයුරු වර්තමානය වන විට දක්නට ලැබේ. මෙම භායනකාර නිසා අදාළ ස්මාරකය දුර්වල වෙමින් පවතින බව හඳුනා ගත හැක. මෙම භායනකාරක මොනවා ද යන්න පිළිබඳව අධ්‍යයනයක් කිරීම මෙම පර්යේෂණය මඟින් සිදු කරනු ලැබේ.

ක්‍රමවේදය

ගල්මඩුව රජමහා විහාරයේ විහාරගෙය ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබෙන භායනකාරක පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී එහි ප්‍රධාන අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය ලෙස ක්ෂේත්‍ර ගවේෂණය සහ ක්ෂේත්‍ර නොවන ගවේෂණය යොදා ගන්නා ලදී. පූර්ව දත්ත විමර්ශනය කිරීමෙන් පසුව ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයට යොමු වූ අතර, ක්ෂේත්‍ර නොවන අධ්‍යයන සඳහා පුස්තකාල පරිශීලනය කරන ලදී.

ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡාව

මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ අංක 638 ගල්මඩුව ග්‍රාම නිළධාරී වසමේ නත්තරම්පත ගම්මානයේ ගල්මඩුව රජමහා විහාරය පිහිටා ඇත. මහනුවර අවධියේ රජ කෙනෙකු වන කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජු විසින් ක්‍රි.ව. 1748-1782 කාලසීමාව තුළ ඉදිකරන ලද ගල්මඩුව විහාරය ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටි එකම හින්දු කොවිල් ආකෘතියෙන් නිමවන ලද බෞද්ධ විහාර ගෙය වේ. සම්පූර්ණ ගලින් නිමවා ඇති මෙම විහාරය ගෙඩිගේ සම්ප්‍රදායට අයත් විහාරයක් ලෙස ද සැලකේ. ගලින් නිමවා ඇති චතුරස්‍රාකාර ගෘහයක් බැවින් ගල්මඩුව නම ලැබී ඇති බවද සැලකේ. කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජුගේ බිසවගේ ඉල්ලීමකට අනුව මෙය නිර්මාණය කර ඇති බව ද පිළිගනී (පතිරණ, 2005:04). මෙතුමා උපතින් නායකකාර වංශිකයෙක් වූ නිසා ද එතුමාගේ බිසව හින්දු කාන්තාවක් වූ නිසාද මෙම විහාරය දකුණු ඉන්දීය පල්ලව සම්ප්‍රදායට අනුව ඉදි වී ඇති බව ගල්මඩුව රජමහා විහාරය ගැන වරින් වර ලියවුණු බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික රාජ්‍ය නිළධාරීන් හා ගවේෂකයින් විසින් සපයා ඇති වාර්තාවලින් හෙළි වේ (පතිරණ, 2005:08). මෙම විහාරයේ බාහිර හින්දු කොවිල් සැකැස්ම නිසා මහනුවර බෞද්ධ ජනතාව ඊට වන්දනා කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කර ඇති අතර ඒ බව රජුට ද දන්වා ඇත. එම නිසා ඉදිවෙමින්

පැවැති මෙම විහාරයේ වැඩිකටයුතු තවත්වා ඒ වෙනුවට දෙගල්දොරුව රජ මහා විහාරය ඉදිකර ඇති බවට ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ (පතිරණ, 2005:08). නමුත් වර්තමානය බෞද්ධයන්ගේ වන්දනාමානයට ලක්වන ස්මාරකක් වන මෙහි විහාරගෙය, වෛතෘ, බෝධිසරය සහ සතර දේවාලයන් දක්නට ලැබේ. පුරාවිද්‍යා ආරක්ෂක ස්ථානයක් වන මෙහි විහාරගෙය ආශ්‍රිතව අද වන විට භායනකාරකයන් දක්නට ලැබේ. ජීව විද්‍යාත්මක, රසායනික, භෞතික හා පාරිසරික යන සාධක ඔස්සේ භායනකයන් සිදු වී ඇත. ගල්වලින් ඉදි කළ ස්මාරකයක් වන මෙහි තැන් තැන්වල කුඩා ශාක වර්ධනය වී ඇති ආකාරයක් දක්නට ලැබේ. බෝ, ජේර වැනි ඉතා විශාල වන ශාක පැළෑටි විහාරගෙයි සකස් කර තිබෙන පිටත ගල් මත ඇති කුස්තරයන්හි දක්නට වේ. තවද වේයන්, කුඹලුන්, කුඹී වැනි සත්කුන්ගෙන් වී ඇති බලපෑම ද හඳුනා ගත හැක. වේයන් වේගෙවල් නිර්මාණය කිරීම, කුස්තුර කුළ කුඹීන් සහ කුඹලුන් නිවාස සකස් කර ඇති අයුරු ආදිය දැකගත හැක. උෂ්ණත්වය, වර්ෂාව නිසාවෙන් අදාල ස්මාරකයේ පාෂාණ පැහැය වෙනස්ව ඇති බව දැකගන්නට හැක. මීට අමතරව මෙම ස්මාරකය මත ලයිකන, පෙඳ පාසි වැනි ක්ෂුද්‍ර ජීවී වර්ධනයක් ද බහුල ලෙස සිදු වී ඇති ආකාරයක් දිස් වේ. ස්මාරකයට සිදුව ඇති තවත් එක් භායනකාරකයක් ලෙස පිපිරීම්, ඉරිතලායාම්වලට ලක්වී ඇති ආකාර දක්නට ලැබේ. එනම් අධික උෂ්ණත්වය ඇතැම් විට ස්කන්ධයේ අධික බර වැනි සාධකවල බලපෑම මත එසේ භායනකයට ලක් වන්නට ඇතැයි සිතිය හැක. මෙම ස්මාරකය ඇසුරෙන් හඳුනා ගත හැකි තවත් ජීව විද්‍යාත්මක භායනකාරකයක් ලෙස මානව ක්‍රියාකාරකම් දැක්විය හැක. අනිසි භාවිතය නිසා ඇතැම් ස්ථාන කැඩී ගොස් හානි වී ඇති බව දක්නට ඇත.

ඒ අනුව ගල්මඩුව රජමහා විහාරයෙහි වර්තමාන තත්ත්වය පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීමට හැකි අතර අද වන විට මෙම රජමහා විහාරයේ විහාරගෙය ඉහත සඳහන් කරන ලද විවිධ වූ සාධකවල බලපෑම් නිසා භායනකය වෙමින් පවතින බව හඳුනා ගත හැක. පුරාවිද්‍යා ආරක්ෂක ස්ථානයක් වන මෙම ස්ථානය වර්තමානයේ දක්නට ලැබෙන තත්ත්වයන්ට අවධානය දෙමින් තවදුරටත් භායනකයට විමට ඉඩ නොදී නිසි ලෙස සංරක්ෂණ පියවර යොදා ගනිමින් සංරක්ෂණය කිරීම උදෙසා බලධාරීන් ද තම අවධානය යොමු කිරීම කළ යුතු බව පැවසිය හැක. මේ සඳහා නිවාරණ සංරක්ෂණ ක්‍රම ද සුදුසු බව හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

ආශ්‍රිත මූලාශ්‍රය

ජයවර්ධන, ඒ., (1991), *ප්‍රකෘතිකරණය සහ සංරක්ෂණය*, ශ්‍රී දේවි ප්‍රින්ටරස් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්, දෙහිවල. පතිරණ, එස්. ඩී., (2005), *ගල් මඩුව රජමහා විහාරය*, මහනුවර, සුරේන්ද්‍ර ප්‍රින්ටර්ස්.